

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ
НАН УКРАЇНИ

МАЛИШКО ЮЛІЯ МИХАЙЛІВНА

УДК 334.025

**ОЦІНЮВАННЯ ТА НЕЙТРАЛІЗАЦІЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ
АДМІНІСТРАТИВНИХ БАР'ЄРІВ НА МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків – 2016

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному центрі індустріальних проблем розвитку НАН України

Науковий керівник	доктор економічних наук, професор Іванов Юрій Борисович, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України
Офіційні опоненти	доктор економічних наук, професор Ляшенко Вячеслав Іванович, Інститут економіки промисловості НАН України (м. Київ), завідувач відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, кандидат економічних наук, доцент Кампо Георгіна Михайлівна, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доцент кафедри фінансів і банківської справи

Захист відбудеться «30» вересня 2016 року о 13⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.251.01 у Науково-дослідному центрі індустріальних проблем розвитку НАН України за адресою: 61022, м. Харків, площа Свободи, 5, Держпром, 7-й під'їзд, 8 поверх.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України за адресою: 61022, м. Харків, площа Свободи, 5, Держпром, 7-й під'їзд, 8 поверх.

Автореферат розісланий «30» серпня 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. М. Красноносова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток малого підприємництва – важливий фактор формування повноцінного ринкового середовища, реструктуризації та підвищення ефективності суспільного виробництва, поліпшення матеріального добробуту громадян, вирішення соціальних проблем. Але політика державного регулювання, яка здійснюється в Україні, характеризується наявністю значної кількості адміністративних бар'єрів, які стримують розвиток малого підприємництва. У силу властивих малому підприємству особливостей, його представники найбільш болісно реагують на адміністративні бар'єри, з якими їм доводиться стикатися в процесі організації та ведення господарської діяльності. Так, на відміну від середнього та великого бізнесу, через обмеженість фінансових ресурсів, суб'єкту малого підприємництва складно нести значні фінансові витрати внаслідок подолання адміністративних бар'єрів.

В Україні заходи з нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємство здійснюються, починаючи з 1998 р., проте, оцінюючи досягнуті результати втілення відповідних заходів, слід визнати, що їх результативність є недостатньою. Так, невирішеними залишаються проблеми значної вартості ліквідації суб'єкта господарювання (витрати підприємств під час процедури банкрутства у 2015 р. в Україні складала 42% від статутного капіталу, у країнах – старих членах ЄС у середньому – 8,7%, у країнах – нових членах ЄС – 12%), значних витрат часу підприємства на ведення податкового обліку (які є одними з найвищих порівняно зі значенням цього показника в країнах – членах ЄС та у 2015 р. складала 350 год./рік) тощо. Негативний вплив адміністративних бар'єрів на мале підприємство викликає неможливість використання всього потенціалу для досягнення його розвитку.

Теоретичні та практичні дослідження у сфері державного регулювання малого підприємництва висвітлювалися в роботах вітчизняних і зарубіжних учених: А. Müller, J. Reib, Б. Адамова, О. Амоши, Г. Башняніна, А. Бутенка, З. Варналія, В. Виговської, Л. Воротиної, Н. Галана, Ю. Іванова, М. Кизима, А. Кузнецової, В. Ляшенка, І. Матюшенка, В. Орлової, Н. Полтарак, Н. Шлафман та ін. Вивченням проблем адміністративних бар'єрів займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені: М. Портер, Е. де Сото, Д. Стиглер, Е. Чемберлін, О. Аузан, В. Байдуков, О. Бессонова, О. Воєводська, Н. Волчкова, О. Глушко, Є. Горюнов, О. Дегтярьов, Ж. Джандосова, Г. Ковальова, П. Крючкова, Г. Толмачова, О. Філіппенков та ін., але, незважаючи на численні дослідження і високу значущість їх наукових здобутків, проблема нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємство залишається вирішеною не повною мірою. На сьогодні відсутня згода в поглядах фахівців щодо порядку ідентифікації та критеріїв оцінки адміністративних бар'єрів. Методичне забезпечення процесу зменшення негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємство потребує подальшої доробки. Наявність цих проблем обумовила вибір теми й актуальність дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну

роботу виконано згідно з планами наукових досліджень Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку (НДЦ ІПР) НАН України та Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця (ХНЕУ).

За темою наукового дослідження НДЦ ІПР НАН України «Теоретичні аспекти дерегулювання економіки України та її регіонів в умовах вступу країни до інтеграційних об'єднань» (номер державної реєстрації 0114U001542) здобувачем виконано аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду дерегулювання малого підприємництва. За темою наукового дослідження ХНЕУ «Регіональні аспекти податково-бюджетної політики України» (номер реєстрації 79/2012-2015 (i)) здобувачем проаналізовано вплив адміністрування податків при застосуванні спрощеної системи оподаткування на розвиток підприємництва в регіональному розрізі.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування та розвиток теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо оцінювання та нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво. Для досягнення зазначеної мети в дисертаційній роботі було поставлено та вирішено такі *завдання*:

визначити тенденції та виокремити перешкоди розвитку малого підприємництва в Україні;

розробити порядок ідентифікації неефективних адміністративних бар'єрів малого підприємництва, негативний вплив яких необхідно нейтралізувати;

удосконалити класифікацію адміністративних бар'єрів;

провести оцінювання адміністративних бар'єрів, що впливають на мале підприємництво;

сформуванати методичне забезпечення побудови технологічних карт подолання адміністративних бар'єрів;

розробити методичний підхід до оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра на мале підприємництво.

Об'єктом дослідження є процес дерегуляції малого підприємництва.

Предметом дослідження є теоретико-методичне забезпечення оцінювання та нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво.

Методи дослідження. Методичну основу роботи становлять загальнонаукові та спеціальні методи і прийоми досліджень, а саме: *методи аналізу й синтезу* – для визначення тенденцій розвитку та виокремлення перешкод функціонування малого підприємництва в Україні; *кореляційний аналіз* – для визначення впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво, *класифікації* – для виділення нових класифікаційних ознак групування адміністративних бар'єрів; *системний підхід* – для виділення напрямів нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво України; *метод формалізації* – для відображення параметрів оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво; *таксономічний аналіз* – для формування інтегральних показників рівня негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво; *метод нечітких множин* – для оцінки ступеня зменшення

негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво.

Інформаційною основою написання дисертації стали нормативні документи з питань реєстрації та ліквідації суб'єкта господарювання, ліцензування, отримання дозвільних документів, оподаткування, дані Державного комітету статистики України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розвитку теоретичних положень та формуванні методичного забезпечення щодо оцінювання та нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво, а саме:

удосконалено:

методичний підхід до оцінювання адміністративних бар'єрів, що впливають на мале підприємництво, відмінність якого полягає в забезпеченні більш повного врахування параметрів, які характеризують бар'єр, за рахунок використання інтегрального показника. Застосування наведеного методичного підходу дозволяє мінімізувати суб'єктивізм при оцінці параметрів та визначити адміністративні бар'єри, які мають більший негативний вплив на мале підприємництво;

класифікацію адміністративних бар'єрів за рахунок введення нових ознак: «за ефективністю застосування», відповідно до якої виділено ефективні та неефективні адміністративні бар'єри, та «за засобами подолання», відповідно до якої адміністративні бар'єри можна класифікувати як ті, що долаються за допомогою отримання відповідних адміністративних послуг; бар'єри, які долаються за рахунок отримання публічних неадміністративних послуг; ті, що долаються шляхом ведення обліку, та бар'єри, які долаються за допомогою застосування кількох засобів. Класифікаційна ознака «за ефективністю застосування» застосована при розробці схеми вибору напрямів нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво. Класифікаційна ознака «за засобами подолання» застосована при розробці методичного забезпечення побудови технологічних карт подолання адміністративних бар'єрів;

методичний підхід до оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра на мале підприємництво внаслідок внесення змін до порядку його подолання, який, на відміну від існуючих, враховує інтервальні значення витрат малого підприємництва, пов'язаних з подоланням адміністративного бар'єра, що дозволяє уникнути неоднозначності, яка виникає при згортці параметрів оцінки в інтегральний показник рівня негативного впливу адміністративного бар'єра. Використання запропонованого методичного підходу дозволить не тільки аргументувати доцільність реалізації заходів зі зменшення негативного впливу адміністративних бар'єрів, а й обрати кращий варіант щодо вирішення певної проблеми у сфері дерегулювання малого підприємництва;

дістало подальшого розвитку:

порядок ідентифікації неефективних адміністративних бар'єрів малого підприємництва, негативний вплив яких необхідно нейтралізувати, який, на відміну від існуючих, реалізується на основі проведення трьох етапів: ідентифікація адміністративних бар'єрів, ідентифікація адміністративних бар'єрів, які впливають на мале підприємництво, та етап перевірки адміністративних бар'єрів малого підприємництва на відповідність критеріям ефективності, що дає змогу не тільки

ідентифікувати адміністративні бар'єри, які впливають на мале підприємництво, а й класифікувати їх за ефективністю застосування;

методичне забезпечення побудови технологічних карт подолання адміністративних бар'єрів. Його відмінністю є застосування цифрової схемотехніки, технології клієнт-сервер та діаграми Ганта для графічного відображення процесу подолання адміністративного бар'єра суб'єктом малого підприємництва. Застосування різних підходів до побудови технологічних карт подолання адміністративних бар'єрів дозволяє виконати всі вимоги до їх ілюстрації, зробити декомпозицію процесу з виявленням ризиків і деталізацією фінансових витрат і втрат часу. Використання даного методичного підходу дозволить обґрунтувати необхідність здійснення заходів, спрямованих на зменшення негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво.

Практичне значення отриманих результатів. Практичний інтерес має розроблена дорожня карта впровадження заходів щодо нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво, яка базується на результатах ідентифікації адміністративних бар'єрів, оцінювання їх рівня та аналізу технологій подолання бар'єрів суб'єктами малого підприємництва.

Розроблені методичні положення та обґрунтовані практичні пропозиції стосовно нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво впроваджені в Національному інституті стратегічних досліджень та Департаменті з підвищення конкурентоспроможності регіону Харківської обласної державної адміністрації.

Положення дисертації стосовно законодавчого забезпечення процесу зменшення негативного впливу адміністративних бар'єрів на підприємництво враховані Національним інститутом стратегічних досліджень при підготовці Аналітичної доповіді до щорічного послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році», зокрема, Розділу 2 «Українські реформи на європейському шляху» (довідка № 293/599 від 15.06.2015 р.).

Запропонований автором методичний підхід до оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра на мале підприємництво використано в роботі Департаменту з підвищення конкурентоспроможності регіону Харківської обласної державної адміністрації при обґрунтуванні доцільності реалізації заходів з підвищення конкурентоспроможності малого підприємництва в регіоні (довідка № 02-06/1293 від 08.12.2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, розробки і висновки дисертаційного дослідження є підсумком особистих досліджень автора з проблеми нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано в дисертації лише ті ідеї і положення, що є результатом особистої роботи здобувача. Внесок автора в спільних публікаціях наведено у списку праць за темою дисертації.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові положення проведеного дослідження були оприлюднені на 11 конференціях, зокрема: МНПК «Стан і проблеми оподаткування в умовах мінливої економіки» (м. Донецьк, 2011 р.), МНПК «Актуальні

проблеми теорії і практики оподаткування» (м. Волгоград, 2013 р.), МНПК «Сучасні проблеми та механізми фінансового управління» (м. Харків, 2013 р.), «Розвиток податкових систем Росії, України, Казахстану, Республіки Білорусь» (м. Краснодар, 2014 р.), МНПК «Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики» (м. Харків, 2014 р.), МНПК «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики» (м. Харків, 2014 р.), МНПК «Фінансово-кредитна система: вектор розвитку для України» (м. Ужгород, 2015 р.), «Функціонування економічних систем в умовах постіндустріального розвитку» (м. Харків, 2015 р.), «Участь молоді у розвитку економіки та суспільства України» (м. Київ, 2016 р.), «Проблеми та перспективи розвитку ІТ-індустрії» (м. Харків, 2016), «Пріоритети розвитку національної економіки в контексті євроінтеграційних та глобальних викликів» (м. Харків, 2016 р.), «Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції» (м. Київ, 2016 р.), «Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» (економіка, фінанси і право)» (м. Київ, 2016 р.) та на двох круглих столах: «Дерегулювання економіки – 2015: проблеми та виклики» (м. Харків, 2015 р.), «Дерегулювання економіки: проблеми і пріоритети 2016 року» (м. Харків, 2016 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 23 наукові праці, у тому числі підрозділи у 3-х колективних монографіях, 7 статей у фахових наукових виданнях, 13 тез доповідей. Загальний обсяг публікацій складає 11,01 ум.-друк. арк., з яких особисто здобувачу належить 6,07 ум.-друк. арк.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних літературних джерел. Робота включає 39 таблиць (з них 5 займають 6 повних сторінок), 50 рисунків (з них 8 займають 8 повних сторінок). Обсяг основного тексту складає 207 сторінок, список використаних літературних джерел містить 252 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, визначено наукову новизну і прикладне значення отриманих результатів.

У **першому розділі** – «Тенденції та проблеми розвитку малого підприємництва в Україні» – визначено тенденції та виокремлено перешкоди розвитку малого підприємництва в Україні, визначено вплив адміністративних бар'єрів на розвиток малого підприємництва, виділено етапи політики дерегулювання малого підприємництва в Україні.

Статистичний аналіз тенденцій розвитку малого підприємництва України протягом 2005-2014 рр. свідчить про погіршення стану малого підприємництва. Це проявляється у зниженні рентабельності продукції, негативній динаміці обсягу реалізованої малими підприємствами України продукції, зменшенні кількості зайнятих у цій сфері працівників (рис.1).

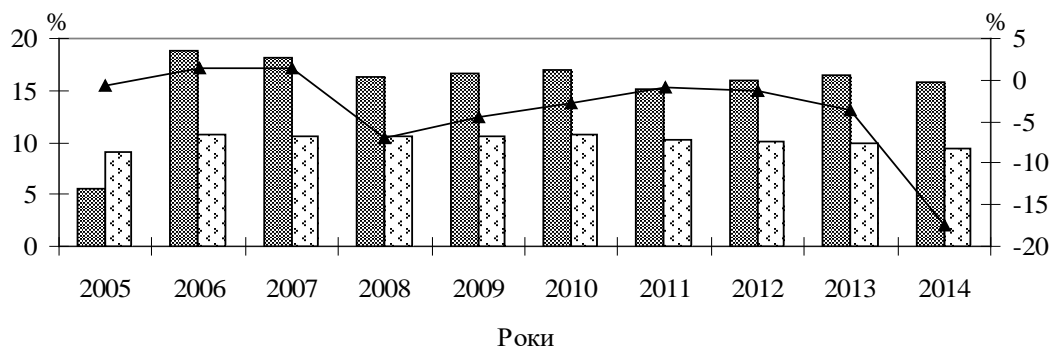

Рис.1. Динаміка основних показників розвитку малого підприємництва в Україні

- Частка реалізованої продукції малими підприємствами у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг), %
- ▨ Частка кількості зайнятих працівників на малих підприємствах у загальній кількості зайнятих працівників, %
- ▲— Рентабельність (збитковість) продукції

Основною причиною негативних процесів у розвитку малого підприємництва є існування адміністративних бар'єрів. Статистична обробка показників розвитку малого підприємництва (частка реалізованої продукції малими підприємствами в загальному обсязі реалізованої продукції, частка кількості зайнятих працівників на малих підприємствах у загальній кількості зайнятих працівників, рентабельність/збитковість продукції, рентабельність/збитковість реалізації, продуктивність капіталу) та результатів міжнародних рейтингів, що відображають свободу бізнесу від державного втручання (результати рейтингу «Ведення бізнесу» та параметри «свобода бізнесу» і «свобода від корупції» Індексу економічної свободи) за період 2008–2014 рр. дозволила виявити залежність розвитку малого підприємництва від ступеня економічної свободи бізнесу (1):

$$Y = 0,475 + 0,779 x, \quad (1)$$

де Y – інтегральний показник розвитку малого підприємництва (розрахований за допомогою таксономічного аналізу);

x – інтегральний показник рівня економічної свободи бізнесу (розрахований за допомогою таксономічного аналізу).

Коефіцієнт кореляції, який дорівнює 0,89, свідчить, що зі збільшенням економічної свободи бізнесу відбувається розвиток малого підприємництва. Фактичне значення критерію Фішера складає 18,74, а рівень довіри критерію – 0,007. Це свідчить про те, що ймовірність того, що випадкова величина з відповідним розподілом Фішера виявиться рівною або перевищить розраховане значення F -критерію, дорівнює 0,7%.

Отже, з метою сприяння розвитку малого підприємництва в Україні одним із провідних напрямків стратегічних перетворень є забезпечення економічної свободи, нейтралізація негативного впливу адміністративних бар'єрів шляхом дерегулювання малого підприємництва.

Ретроспективний аналіз процесу дерегулювання малого підприємництва в Україні дозволив виділити п'ять його етапів: перший – становлення (1998–2004 рр.), другий – регуляторної гільйотини (2005 р.), третій – уповільнення (2006–2009 рр.), четвертий – стохастичних змін (кінець 2009 – 2014 рр.), п'ятий – формування

пріоритетів (2015 р. – теперішній час). Перший – третій етапи дерегулювання характеризувалися як безсистемні та непланомірні. Протягом четвертого та п'ятого етапів дерегулювання малого підприємництва було здійснено велику кількість заходів зі зменшення негативного впливу адміністративних бар'єрів на підприємництво, однак це не усунуло їх усіх.

У другому розділі - «Методичне забезпечення ідентифікації та оцінювання адміністративних бар'єрів, що впливають на мале підприємництво» - удосконалено порядок ідентифікації неефективних адміністративних бар'єрів малого підприємництва, негативний вплив яких необхідно нейтралізувати, дістала подальшого розвитку класифікація адміністративних бар'єрів, розглянуто методичні основи та удосконалено методичний підхід до оцінювання адміністративних бар'єрів, що впливають на мале підприємництво, здійснена ідентифікація та проведене оцінювання поширених адміністративних бар'єрів малого підприємництва України.

У дисертації вдосконалено порядок ідентифікації неефективних адміністративних бар'єрів, негативний вплив яких необхідно нейтралізувати (рис. 2), який відрізняється від існуючих тим, що реалізується на основі проведення трьох етапів: ідентифікація адміністративних бар'єрів; ідентифікація адміністративних бар'єрів, які впливають на мале підприємництво; перевірка адміністративних бар'єрів малого підприємництва на відповідність критеріям ефективності, що дає змогу не тільки ідентифікувати адміністративні бар'єри, які впливають на мале підприємництво, а й поділити їх за ефективністю застосування. Запропонований порядок ґрунтується на аналізі відповідності адміністративного бар'єра чотирьом критеріям: досягнення мети та виконання завдань його застосування, мінімальність витрат на його подолання, раціональність застосування існуючої форми, легітимність.

Аналіз підходів до класифікації адміністративних бар'єрів дав змогу її вдосконалити шляхом введення нових ознак: «за ефективністю застосування», відповідно до якої виділено ефективні та неефективні адміністративні бар'єри, та «за засобами подолання», відповідно до якої адміністративні бар'єри можна класифікувати як ті, що долаються за допомогою: отримання відповідних адміністративних послуг, за рахунок отримання публічних неадміністративних послуг, шляхом раціоналізації організації ведення обліку та за допомогою застосування кількох засобів. Види адміністративних бар'єрів за класифікаційною ознакою «ефективність застосування» використано для обґрунтування напрямів нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво. Види адміністративних бар'єрів, згруповані за засобами їх подолання, застосовані в процесі побудови технологічних карт подолання адміністративних бар'єрів.

З метою визначення пріоритету адміністративних бар'єрів малого підприємництва для подальшого дерегулювання вдосконалено методичний підхід до їх оцінювання (див. рис. 2), основою якого є складання розпису фінансових і часових витрат малого підприємництва, кількості відвідувань державних органів, які необхідно здійснити суб'єкту для подолання адміністративного бар'єра та корупційних ризиків, і приведення отриманих результатів до інтегрального показника.

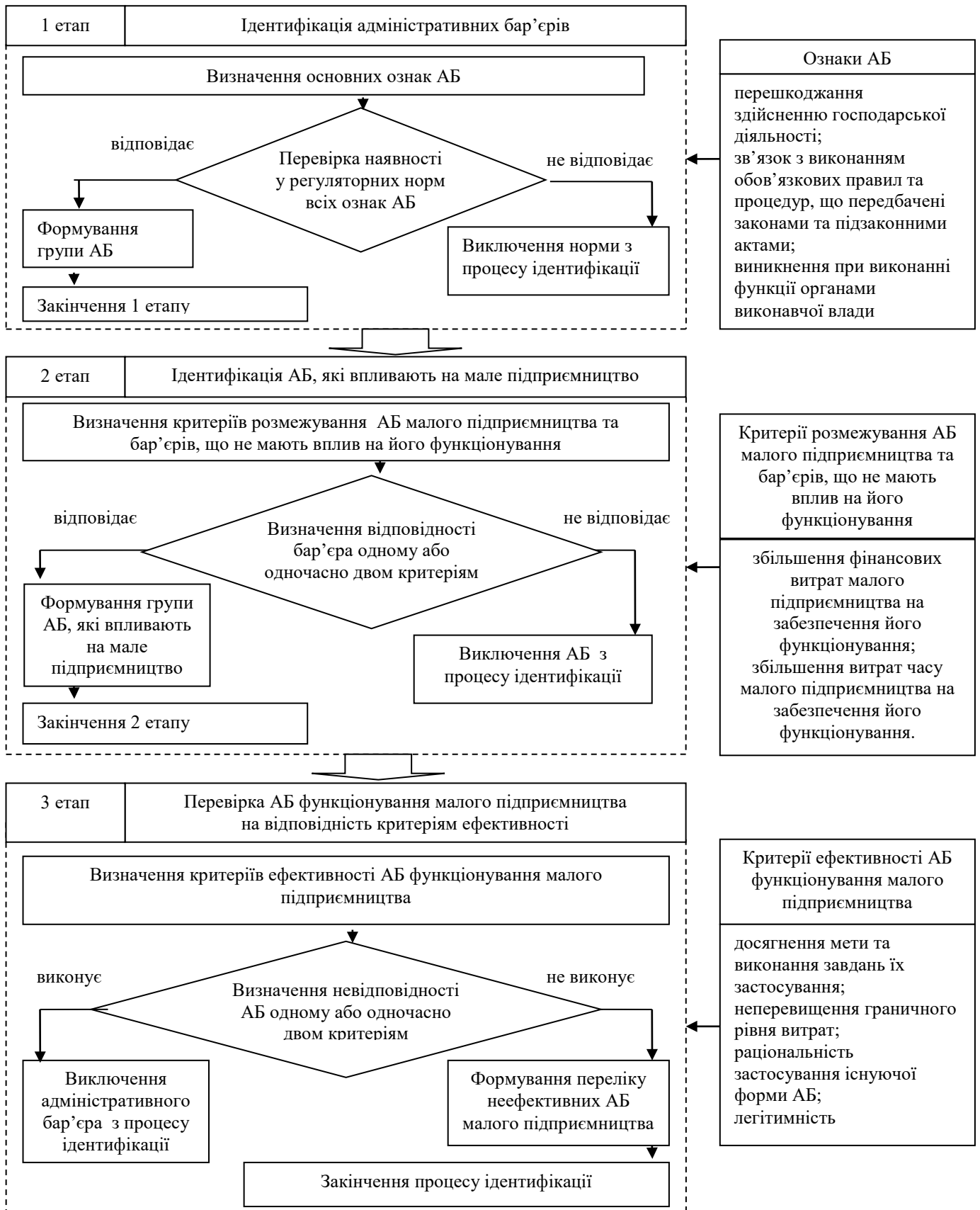

Рис. 2. Порядок ідентифікації неефективних адміністративних бар'єрів (АБ) малого підприємництва, негативний вплив яких необхідно нейтралізувати

Методичний підхід до оцінювання адміністративних бар'єрів, що впливають на мале підприємництво, представлено на рис. 3.

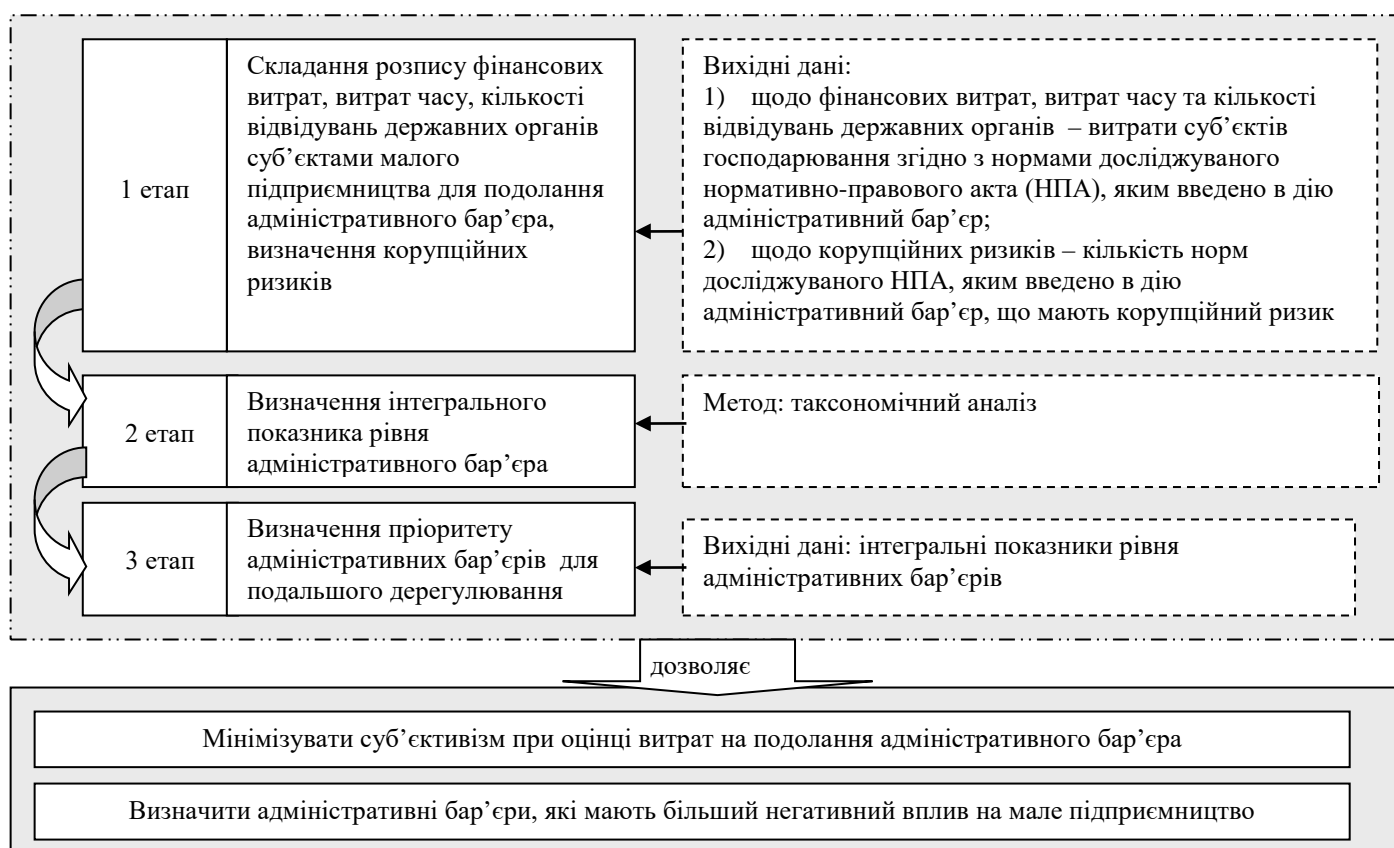

Рис. 3. Методичний підхід до оцінювання адміністративних бар'єрів, що впливають на мале підприємництво

Запропонований методичний підхід використано з метою оцінювання поширених адміністративних бар'єрів у малому підприємстві України (табл. 1).

Таблиця 1

Результати оцінювання адміністративних бар'єрів, що впливають на мале підприємництво України

Адміністративний бар'єр	Оцінка
Ресстрація РРО	0,68164
Адміністрування податків	0,63543
Зняття з обліку в державних органах	0,03095
Отримання ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями	0,01110
Отримання ліцензії на роздрібну торгівлю тютюновими виробами	0,00854
Постановка на облік у державних органах	0,00738
Отримання ліцензії на внутрішні перевезення пасажирів на таксі, легковими автомобілями на замовлення та автобусами	0,00582
Подання декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки	0,00186
Отримання висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи діючих об'єктів, у тому числі військового та оборонного призначення	0,00118
Отримання дозволу на початок виконання робіт підвищеної небезпеки та початок експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки	0,00019
Отримання ліцензії на виробництво алкогольних напоїв та тютюнових виробів	0,00012
Подання декларації про утворення відходів	0,00005
Отримання експлуатаційного дозволу операторам потужностей, що здійснюють в Україні діяльність з виробництва та/або обігу харчових продуктів	0,00004

У результаті оцінювання визначено пріоритет адміністративних бар'єрів для подальшого дерегулювання: найвищий пріоритет мають адміністрування податків, реєстрація РРО (реєстратори розрахункових операцій); середній пріоритет: зняття з обліку в державних органах, отримання ліцензій на роздрібну торгівлю алкогольними напоями та тютюновими виробами, постановка на облік у державних органах, отримання ліцензії на внутрішні перевезення пасажирів на таксі, подання декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам пожежної безпеки, отримання дозволу на початок виконання робіт підвищеної небезпеки; менший пріоритет: отримання ліцензії на виробництво алкогольних напоїв та тютюнових виробів, отримання висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи діючих об'єктів, подання декларації про утворення відходів, отримання експлуатаційного дозволу операторам потужностей, підконтрольних санітарній службі.

У третьому розділі – «**Організаційне та методичне забезпечення заходів з нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво**» – виділено напрями нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво, розроблено методичне забезпечення побудови технологічних карт подолання адміністративних бар'єрів, складено дорожню карту впровадження заходів щодо нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво, удосконалено методичний підхід до оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра на мале підприємництво.

На підставі вивчення теоретичних джерел визначено напрями нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво: ліквідація адміністративного бар'єра; передача повноважень держави саморегульованим організаціям професійних учасників ринку; спрощення порядку подолання адміністративного бар'єра.

З метою виявлення недоліків діючих порядків подолання адміністративних бар'єрів удосконалено методичне забезпечення побудови технологічних карт даного процесу, що засноване на застосуванні цифрової схемотехніки, технології клієнт-сервер та діаграми Ганта. Використання декількох підходів до побудови технологічних карт подолання адміністративних бар'єрів пояснюється різними вимогами до їх ілюстрації. Застосування методичного забезпечення дозволяє зробити декомпозицію процесу подолання адміністративного бар'єра з виявленням ризиків і деталізацією фінансових витрат і втрат часу суб'єктів малого підприємництва. Аналіз побудованих технологічних карт подолання найбільш поширених серед малого підприємництва адміністративних бар'єрів та результатів оцінювання їх рівня дозволив визначити заходи щодо нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво. У результаті побудована дорожня карта впровадження цих заходів на 2017–2018 рр.

Для визначення результативності запропонованих заходів розроблено методичний підхід до оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра на мале підприємництво (рис. 4), який заснований на побудові нечітких множин приналежності обраних параметрів («витрати часу»,

«фінансові витрати» на подолання адміністративного бар'єра, «кількість відвідувань державних органів» та «можливість корупційних діянь») «доброму стану» (який характеризує зниження негативного впливу та позначається як M1) та «незадовільному стану» (який характеризує збільшення негативного впливу та позначається як M2).

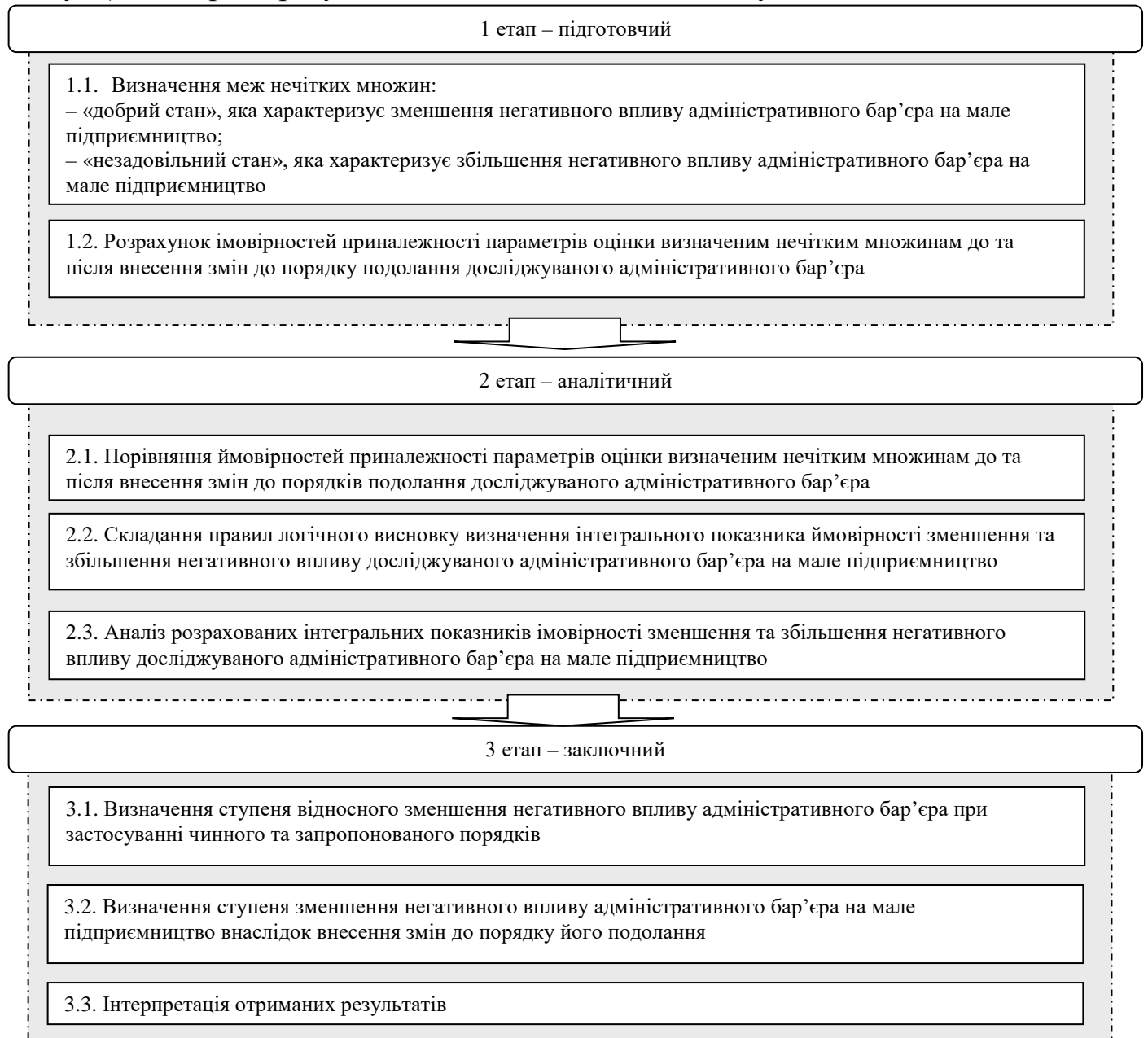

Рис. 4. Методичний підхід до оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра на мале підприємництво

Розрахувати ймовірність приналежності параметрів нечітким множинам M1 і M2 пропонується за формулами (2) та (3) відповідно:

$$P_{M1}(x \in [x_0, x_k]) = \frac{1}{x_0 - x_k} \int_{x_0}^{x_k} \mu_1(x) dx; \quad (2)$$

$$P_{M2}(x \in [x_0, x_k]) = \frac{1}{x_0 - x_k} \int_{x_0}^{x_k} \mu_2(x) dx. \quad (3)$$

де P_{M1}, P_{M2} – чіткі ймовірності приналежності параметра нечітким множинам M1 і M2;

x_0 – початкове значення параметра на інтервалі $[x_0, x_k]$;

x_k – кінцеве значення параметра на інтервалі $[x_0, x_k]$;

$\mu_i(x)$ – функція приналежності лінгвістичної змінної відповідній нечіткій підмножині.

Для визначення ступеня можливого зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра при застосуванні чинного та запропонованого порядків пропонується використовувати таку формулу (4):

$$Kв. = Pзм / Pзб, \quad (4)$$

де $Kв.$ – коефіцієнт відносного зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра;

$Pзм$ – інтегральний показник зменшення негативного впливу досліджуваного адміністративного бар'єра на мале підприємництво;

$Pзб$ – інтегральний показник збільшення негативного впливу досліджуваного адміністративного бар'єра на мале підприємництво.

Своєю чергою, відношення коефіцієнта відносного зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра внаслідок внесення змін до порядку його подолання до аналогічного коефіцієнта при застосуванні чинного порядку є порівнювальним коефіцієнтом відносного зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра внаслідок внесення змін до порядку його подолання.

Запропонований методичний підхід використано для оцінювання ступеня зменшення негативного впливу поширених адміністративних бар'єрів у малому підприємстві України (табл. 2).

Таблиця 2

Результати оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра на мале підприємництво України

Адміністративний бар'єр	Порядок	Інтегральний показник		Коефіцієнт відносного зменшення негативного впливу АБ на МП	Порівнювальний коефіцієнт відносного зменшення негативного впливу АБ на МП
		зменшення негативного впливу бар'єра	збільшення негативного впливу бар'єра		
1	2	3	4	5	6
Постановка на облік у державних органах	Чинний	0,25	0,75	0,333	9,009
	Запропонований	0,75	0,25	3	
Реєстрація РРО	Чинний	0,25	0,75	0,333	13,407
	Запропонований	0,817	0,183	4,464	
Отримання дозволу на початок виконання робіт підвищеної небезпеки	Чинний	0,2	0,8	0,25	26,303
	Запропонований	0,868	0,132	6,576	

Закінчення табл. 2

1	2	3	4	5	6
Реєстрація декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства	Чинний	0,219	0,781	0,28	8,146
	Запропонований	0,958	0,42	2,821	
Отримання ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями та тютюновими виробами	Чинний	0,25	0,75	0,333	90,841
	Запропонований	0,968	0,032	30,25	
Отримання експлуатаційного дозволу операторам потужностей	Чинний	0,5	0,5	1	1,857
	Запропонований	0,65	0,35	1,857	
Отримання ліцензії на внутрішні перевезення пасажирів на таксі	Чинний	0,219	0,781	0,28	3,571
	Запропонований	0,5	0,5	1	
Зняття з обліку суб'єкта господарювання	Чинний	0,144	0,856	0,168	6,048
	Запропонований	0,504	0,496	1,016	

Результати розрахунку інтегральних показників зменшення/збільшення негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво свідчать про таке:

1) реалізація заходів, запропонованих в п. 3.2 роботи, не дозволить ліквідувати негативний вплив на мале підприємництво адміністративних бар'єрів, оскільки цей процес у будь-якому випадку пов'язаний з витратами часу на підготовку та подання документів, що є його негативними наслідками. Отже, ліквідувати негативний вплив адміністративних бар'єрів на мале підприємництво стає можливим тільки в разі його скасування;

2) у результаті виконання заходів, зазначених в інформаційних картках дорожньої карти, можливо знизити негативний вплив на мале підприємництво поширених адміністративних бар'єрів (див. табл. 2) в 3,571 – 90,841 разу.

Використання запропонованого методичного підходу до оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра на мале підприємництво дозволить не тільки аргументувати доцільність реалізації заходів з усунення адміністративних бар'єрів, а й обрати кращий варіант щодо вирішення певної проблеми у сфері дерегулювання малого підприємництва.

ВИСНОВКИ

Активізація розвитку малого підприємництва залежить від політики держави щодо регулювання діяльності суб'єктів малого підприємництва та створення належних умов для їх функціонування. Для забезпечення сприятливого бізнес-клімату малому підприємству першочерговим заходом має бути нейтралізація негативного впливу адміністративних бар'єрів. У комплексному вигляді результати дисертації вирішують таке науково-практичне питання, як обґрунтування та розвиток теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо оцінювання та нейтралізації негативного

впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво. На підставі проведеного дослідження відокремлено такі висновки:

1. Загальні параметри розвитку малого підприємництва в Україні не відповідають можливостям і потребам української економіки. Це проявляється у зменшенні продуктивності діяльності малих підприємств, обсягу реалізованої малими підприємствами України продукції, що призводить до скорочення кількості зайнятих у цій сфері працівників, а також до зниження рентабельності продажів. Однією з причин цього є негативний вплив адміністративних бар'єрів на мале підприємництво, який проявляється у «вимиванні» його часових та фінансових ресурсів. У силу властивих малому підприємству особливостей необхідність подолання адміністративних бар'єрів завдає йому більший збиток, ніж великим і середнім підприємствам, позбавляє можливостей подальшого функціонування.

2. Ідентифікація неефективних адміністративних бар'єрів малого підприємництва, негативний вплив яких необхідно нейтралізувати, має здійснюватися в три етапи: етап ідентифікації адміністративних бар'єрів; етап ідентифікації адміністративних бар'єрів, які впливають на мале підприємництво; етап перевірки адміністративних бар'єрів на шляху розвитку малого підприємництва на відповідність критеріям ефективності. На останньому етапі застосовуються п'ять основних критеріїв ефективності адміністративних бар'єрів: досягнення мети та виконання завдань їх застосування, мінімальність витрат на їх подолання, раціональність застосування існуючої форми, легітимність.

3. До класифікації адміністративних бар'єрів, що впливають на мале підприємництво, пропонується додати дві ознаки: «за ефективністю застосування», за якою адміністративні бар'єри поділяються на ефективні та неефективні, та «за засобами подолання адміністративного бар'єра», за якою адміністративні бар'єри можна класифікувати як ті, що долаються за допомогою отримання відповідних адміністративних послуг; бар'єри, які долаються за рахунок отримання публічних неадміністративних послуг; ті, що долаються шляхом раціоналізації організації ведення обліку, та бар'єри, які долаються за допомогою застосування кількох засобів. Запропоновані класифікаційні ознаки використано в процесі обґрунтування напрямів зменшення негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво та для побудови технологічних карт подолання адміністративних бар'єрів.

4. Пропонується методичний підхід до оцінювання адміністративних бар'єрів, що впливають на мале підприємництво, який ґрунтується на складанні розпису фінансових і часових витрат малого підприємництва, оцінці кількості відвідувань державних органів для подолання адміністративного бар'єра, визначенні корупційних ризиків та приведенні отриманих результатів до інтегрального показника. Застосування методичного підходу дозволило визначити пріоритетність поширених серед малого підприємництва адміністративних бар'єрів для подальшого дерегулювання. Результати оцінювання були використані при побудові дорожньої карти впровадження заходів щодо нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво на 2017–2018 рр.

5. Для ілюстрації процесу подолання адміністративних бар'єрів суб'єктами малого підприємництва та визначення його проблемних аспектів пропонується використовувати розроблене методичне забезпечення побудови технологічних карт,

що ґрунтується на застосуванні цифрової схемотехніки, технології «клієнт-сервер» та діаграми Ганта. Застосування цього методичного забезпечення дозволило визначити проблеми порядків подолання поширених серед малого підприємництва адміністративних бар'єрів та запропонувати шляхи їх вирішення, які застосовані при побудові дорожньої карти впровадження заходів щодо нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво на 2017–2018 рр.

6. Пропонується методичний підхід до оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра на мале підприємництво, заснований на теорії нечітких множин. Як параметри оцінки використовують витрати часу та фінансові витрати, кількість відвідувань державних органів для подолання адміністративних бар'єрів, враховуються корупційні ризики в цій сфері. Використання науково-методичного підходу до оцінювання запропонованих заходів щодо зменшення негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво дозволило дійти висновку, що в результаті їх реалізації можливо знизити в декілька разів негативний вплив поширених адміністративних бар'єрів на мале підприємництво.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ РОБІТ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділи у колективних монографіях

1. Чечетова-Терашвілі Т. М. Реформування дозвільної системи та ліцензування / Т. М. Чечетова-Терашвілі, Ю. М. Малишко // У кн.: Деретулювання економіки: проблеми та перспективи : монографія / Кизим М. О., Іванов Ю. Б., Зінченко В. А., Іванова О. Ю., Чечетова-Терашвілі Т. М. [та ін.], під заг. ред. проф. Кизима М. О. і проф. Іванова Ю. Б. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. – С. 187–195.

Особистий внесок автора: узагальнення результатів оцінювання реформ деретулювання економіки у сфері ліцензування.

2. Іванов Ю. Б. Вплив оподаткування на формування обігових коштів підприємств реального сектора економіки / Ю. Б. Іванов, Ю. М. Малишко // У кн.: Вплив кризи на фінанси реального сектора економіки України та шляхи їх оздоровлення : монографія / За ред. чл.-кор. НАН України А. І. Даниленка; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – К., 2014. – С. 175–194.

Особистий внесок автора: визначення впливу системи оподаткування на функціонування підприємництва.

3. Лосев М. Ю. Нечетко-множественная оценка влияния нормативно-правового акта на деятельность субъекта малого предпринимательства / М. Ю. Лосев, Ю. М. Малышко // В кн.: Информационные технологии в управлении, образовании, науке и промышленности : монография / Под.ред. В. С. Пономаренко. – Х. : Издатель Рожко С. Г., 2016. – С. 447–461.

Особистий внесок автора: оцінка ймовірності зниження адміністративного навантаження на мале підприємництво внаслідок зміни законодавства.

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав та виданнях України, які включені до науково-метричних баз

4. Іванов Ю. Б. Оценка регуляторного влияния нормативно-правового акта в сфере налогообложения на субъектов малого предпринимательства / Ю. Б. Иванов,

Ю. М. Малышко // Journal of Tax Reform. – 2015. – Т. 1, № 2-3. – Р. 194–209.

Особистий внесок автора: розробка методики оцінки результативності норм проектів нормативно-правових актів з позиції дерегулювання малого підприємництва.

5. Чечетова-Терашвілі Т. М. Вплив дерегулювання економіки в сфері малого підприємництва на місце України у світових рейтингах / Т. М. Чечетова-Терашвілі, Ю. М. Малишко // Проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С. 158–165.

Особистий внесок автора: аналіз ефективності здійснюваної політики дерегулювання економіки у сфері малого бізнесу, визначення основних критеріїв оцінки рівня розвитку малого бізнесу, які присутні в структурі економічних індексів.

6. Іванов Ю. Б. Оцінка впливу умов оподаткування на фінансовий стан промислових підприємств з використанням нечітко-множинного аналізу показників / Ю. Б. Іванов, Ю. М. Малишко // Бізнес Інформ. – 2013. – № 4. – С. 142–147.

Особистий внесок автора: удосконалення методики оцінки впливу зміни умов оподаткування на фінансовий стан промислових підприємств України на основі багатокритеріального аналізу з використанням нечітких множин.

7. Чечетова-Терашвілі Т. М. Аналіз недоліків методології міжнародного рейтингу «Doing business» / Т. М. Чечетова-Терашвілі, Ю. М. Малишко // Проблеми економіки. – 2014. – № 3. – С. 38–44.

Особистий внесок автора: обґрунтування недоліків рейтингу «Ведення бізнесу», які перешкоджають проведенню міжнародного порівняльного аналізу зовнішніх умов господарювання підприємств.

Статті у наукових фахових виданнях України

8. Малишко Ю. М. Оцінка дерегуляторного впливу нормативно-правового акту в реєстраційній сфері на суб'єктів малого підприємництва / Ю. М. Малишко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». – 2015. – № 2 (46). – С. 75–80.

9. Малишко Ю. М. Удосконалення методичного підходу до ідентифікації адміністративних бар'єрів малого підприємництва / Ю. М. Малишко // Формування ринкової економіки в Україні. – № 31. – Ч. 2. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. – С. 11-16.

10. Іванов Ю. Б. Оцінка ефективності дерегулювання малого підприємництва в Україні / Ю. Б. Іванов, Ю. М. Малишко // Формування ринкової економіки в Україні. – 2014. – № 1. – С. 286–293.

Особистий внесок автора: обґрунтування проблем політики дерегулювання малого підприємництва в Україні.

Публікації за матеріалами конференцій

11. Малишко Ю. М. Проблеми механізму бюджетного відшкодування з позиції дерегулювання діяльності суб'єктів господарювання / Ю. М. Малишко // Сучасні проблеми та механізми фінансового управління : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 12–13 грудня 2013 р. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2013. – С. 248–252.

12. Малышко Ю. М. Опыт дерегулирования малого предпринимательства в сфере налогового законодательства в странах Таможенного союза / Ю. М. Малышко // Развитие налоговых систем России, Украины, Казахстана, Республики Беларусь : материалы Междунар. науч. студ. интер.-конф. – Краснодар : КубГАУ, 2014. – С. 9–16.

13. Малишко Ю. М. Теоретичні аспекти визначення поняття «адміністративний бар'єр» розвитку малого підприємництва / Ю. М. Малишко // Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах Європейської інтеграції: матеріали Інтернет-конференції 26 травня 2016 р. – К., 2016. – С. 246–248.

14. Малишко Ю. М. Світовий досвід дерегулювання малого підприємництва в сфері оподаткування / Ю. М. Малишко // Фінансово-кредитна система: вектор розвитку для України : збірник матеріалів I Міжнар. науково-практ. конференції (м. Ужгород, 23-25 квітня 2015 р.) – Ужгород : ПРАТ «Видавництво «Закарпаття», 2015. – С. 389–394.

15. Малишко Ю. М. Методичний підхід до розробки та впровадження заходів зі зменшення негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво / Ю. М. Малишко // Участь молоді у розвитку економіки та суспільства України : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених (м. Київ, 24–25 березня 2016 р.). – К. : НУХТ, 2016. – С. 59–61.

16. Малишко Ю. М. Підхід до класифікації адміністративних бар'єрів функціонування малого підприємництва / Ю. М. Малишко // Пріоритети розвитку національної економіки в контексті євроінтеграційних та глобальних викликів : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 20–21 квітня 2016 р.). – Х. : ХНУБА, 2016. – С. 59–61.

17. Малишко Ю. М. Методичний підхід до оцінки адміністративних бар'єрів малого підприємництва / Ю. М. Малишко // Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» (економіка, фінанси і право) : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Київ, 17 травня 2016 р.). – К. : КНТЕУ, 2016. – С. 176–178.

18. Малишко Ю. М. Теоретичні аспекти визначення поняття «дерегулювання» / Ю. М. Малишко, А. О. Рудюк // Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 22–23 травня 2014 р.). – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. – С. 284–288.

Особистий внесок автора: побудова алгоритму визначення поняття «дерегулювання», аналіз існуючих дефініцій досліджуваного поняття.

19. Иванов Ю. Б. Податкові фактори формування корпоративних фінансів / Ю. Б. Иванов, Ю. М. Лосева // Стан і проблеми оподаткування в умовах мінливої економіки : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції. – Донецьк : ДонНУЕТ ім. Михайла Туган-Барановського, 2011. – С. 209–213.

Особистий внесок автора: обґрунтування податкових факторів формування корпоративних фінансів, які впливають на функціонування підприємництва.

20. Иванов Ю. Б. Европейский опыт дерегулирования экономики в сфере налогового законодательства / Ю. Б. Иванов, Ю. М. Малышко // Актуальные проблемы теории и практики налогообложения : материалы II Междунар. науч.-практ. конф. – Федер. гос. авт. образоват. учреждение высш. проф. образования «Волгогр. гос. университет». – Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2013. – С. 86–91.

Особистий внесок автора: аналіз досвіду Європейського Союзу з дерегулювання малого підприємництва в сфері оподаткування.

21. Іванов Ю. Б. Обґрунтування напрямів політики дерегулювання малого підприємництва України в сфері оподаткування / Ю. Б. Іванов, Ю. М. Малишко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 25–26 вересня 2014 р.). – Х., 2014. – С. 131–140.

Особистий внесок автора: аналіз особливостей дерегуляторної політики у сфері оподаткування, спрямованої на сприяння розвитку малого підприємництва, що здійснювалася протягом 2013 року.

22. Іванов Ю. Б. Порівняння методик оцінки впливу законодавчих актів на мале підприємство в країнах світу / Ю. Б. Іванов, Ю. М. Малишко // Функціонування економічних систем в умовах постіндустріального розвитку : збірник Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Харків, 22–25 жовтня 2015 р.) – Харків, 2015. – С. 38–41.

Особистий внесок автора: аналіз методик оцінки адміністративного навантаження на підприємство, які застосовуються в країнах світу.

23. Лосєв М. Ю. Оцінка впливу нормативно-правового акту на діяльність суб'єктів малого підприємництва / М. Ю. Лосєв, Ю. М. Малишко // Проблеми та перспективи розвитку IT-індустрії : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 28–29 квітня 2016 р.). – Х. : ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2016. – С. 67.

Особистий внесок автора: оцінка та порівняння ймовірностей зміни адміністративного навантаження на мале підприємство внаслідок зміни нормативно-правових актів у сфері оподаткування.

АНОТАЦІЯ

Малишко Ю. М. Оцінювання та нейтралізація негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємство. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України, Харків, 2016.

Дисертація присвячена обґрунтуванню та розвитку теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо оцінювання та нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємство. Виокремлено сучасні тенденції розвитку малого підприємства, визначено вплив адміністративних бар'єрів на розвиток малого підприємства, виділено етапи політики дерегулювання малого підприємства в Україні.

Удосконалено класифікацію адміністративних бар'єрів, а також методичний підхід до ідентифікації адміністративних бар'єрів, що впливають на мале підприємство; розглянуто методичні основи та вдосконалено методичний підхід до оцінки адміністративних бар'єрів малого підприємства; здійснено ідентифікацію та проведено оцінювання поширених адміністративних бар'єрів малого підприємства України.

Виділено напрями нейтралізації негативного впливу адміністративних бар'єрів на мале підприємництво; розроблено методичне забезпечення побудови технологічних карт подолання адміністративних бар'єрів; складено дорожню карту впровадження заходів з нейтралізації їх негативного впливу на мале підприємництво; удосконалено методичний підхід до оцінювання ступеня зменшення негативного впливу адміністративного бар'єра на мале підприємництво.

Ключові слова: адміністративні бар'єри, мале підприємництво, державне регулювання економіки, оцінювання негативного впливу.

АННОТАЦІЯ

Мальшко Ю. М. Оценка и нейтрализация негативного влияния административных барьеров на малое предпринимательство. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Научно-исследовательский центр индустриальных проблем развития НАН Украины, Харьков, 2016.

Диссертация посвящена обоснованию и развитию теоретико-методических положений и практических рекомендаций по оценке и нейтрализации негативного влияния административных барьеров на малое предпринимательство. Выделены современные тенденции развития малого предпринимательства, определено влияние административных барьеров на развитие малого предпринимательства, выделены этапы политики дерегулирования малого предпринимательства в Украине.

Усовершенствована классификация административных барьеров путем добавления двух признаков: «по эффективности применения», согласно которому выделены эффективные и неэффективные административные барьеры, и «по средствам преодоления», согласно которому административные барьеры можно классифицировать как такие, что преодолеваются посредством получения соответствующих административных услуг; барьеры, которые преодолеваются за счет получения публичных неадминистративных услуг; те, что преодолеваются путем рационализации организации ведения учета, и барьеры, которые преодолеваются с помощью применения нескольких средств.

Усовершенствован методический подход к идентификации неэффективных административных барьеров, влияющих на развитие малого предпринимательства, рассмотрены методические основы и усовершенствован методический подход к оценке административных барьеров, которые влияют на малое предпринимательство, осуществлена идентификация и проведена оценка распространенных административных барьеров малого предпринимательства Украины.

Выделены направления нейтрализации негативного влияния административных барьеров на малое предпринимательство, разработано методическое обеспечение построения технологических карт преодоления административных барьеров, составлена дорожная карта внедрения мероприятий по нейтрализации их негативного влияния на малое предпринимательство.

Усовершенствован методический подход к оценке степени уменьшения негативного влияния административного барьера на малое предпринимательство, который основан на расчете принадлежности нечеткого значения затрат малого предпринимательства, связанных с преодолением административного барьера, определенным нечетким множествам.

Ключевые слова: административные барьеры, малое предпринимательство, государственное регулирование экономики, оценка негативного воздействия.

SUMMARY

Malishko Y. M. Evaluation and neutralization the negative impact of administrative barriers for the development of small business. – Manuscript.

Thesis for a Candidates degree of economic sciences by speciality 08.00.03 Economics and Enterprises national economy. Scientific and Research Center for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine, Kharkov, 2016.

Dissertation is devoted to developing theoretical and methodological positions and practical recommendations for evaluation and neutralization the negative impact of administrative barriers to the functioning of small businesses. Modern trends in the development of small businesses are defined, the effects of the impact of administrative barriers to the functioning of small businesses are determined; stages of the deregulation policy of small business are allocated.

The classification of administrative barriers is improved, methodical bases of identification and evaluation of administrative barriers are reviewed, procedure for identification and methodical approach to the assessment of administrative barriers is improved, identification assessment of the most common administrative barriers to small business of Ukraine is implemented.

Areas of neutralizing the negative impact of administrative barriers to small business are allocated, methodological support construction technology cards overcoming administrative barriers is developed, the roadmap for implementing measures to neutralize their negative impact on small business is compiled, scientific and methodical approach to assessing the degree of reducing the negative impact of administrative barriers to small business is improved.

Keywords: administrative barriers, small businesses, government regulation of the economy, assessment of the negative impact.

Підписано до друку 15.07.2016 Формат 60×90/16.
Папір офсетний. Обсяг 0,9 ум.-друк. арк. Друк різнограф
Наклад 100 прим. Зам. № 175. Безкоштовно.

Надруковано у центрі оперативної поліграфії ТОВ «Рейтинг»
61003, Україна, м. Харків, пров. Соляниківський, 4,
т. 8 (057), 771-00-92, 771-00-96